

Til: Justitsministeriet
Fra: Ungdommens Røde Kors

20. juni 2024

Kommentarer vedr. udkast til bekendtgørelse om behandlingen af 15-17-årige, der anbringes i kriminalforsorgens institutioner - j.nr. 2021-01169

Ungdommens Røde Kors har med interesse læst udkastet til bekendtgørelse om behandlingen af 15-17-årige, der anbringes i kriminalforsorgens institutioner og takker for muligheden for at afgive kommentarer til dette.

Ungdommens Røde Kors er til stede med frivillige sociale aktiviteter overfor denne målgruppe på flere institutioner. Det gælder ugeafdelingen i fængslet i Søbysøgård samt to af landets sikrede institutioner, hvor vi tilbyder unikke ung-til-ung-fællesskaber med vores frivillige. Ydermere tilbyder Ungdommens Røde Kors frivillig studiestøtte i en 1:1-relation til indsatte i en række af Danmarks fængsler.

Vi ser, at piger marginaliseres

Når vi møder unge piger i Søbysøgård Ugeafdeling, oplever vi, at denne gruppe marginaliseres. Indsatsen i kriminalforsorgens institutioner er i høj grad kønnede, fordi langt størstedelen af de unge er drenge og flertallet af personalet er mænd, hvorfor de er mere gearret til at varetage de behov og interesser, som i vores samfund tilskrives drenge – dette er både ift. de aktiviteter og beskæftigelsesmuligheder, der tilbydes, og de samtaleemner, der er om aftensmadsbordet.

Der kan desuden være en subkultur på institutionerne, hvor stereotype maskulinitetsidealer bliver dyrket, og hvor pigerne ofte marginaliseres yderligere. Pigerne udsættes også ofte for særregler og bliver mandsopdækket af ansatte og kan fx opleve at have krav til deres påklædning og fremtoning, som ikke er tilsvarende de vilkår og regler, drengene har.

Ovenstående underbygges af en lang række forskningsbidrag. Derfor hilses det velkomment, at der er fokus på en særlig indsats og lov for de unge piger, som kan have brug for at blive skærmet fra dette.

Dog vil vi gerne understrege vigtigheden af at inkludere en målrettet ungeindsats overfor gruppen af 15-17-årige kvindelige indsatte og varetægtsarrestanter, der i så høj grad som muligt indeholder adgang til positive ungefællesskaber, hvilket vi underbygger i det følgende.

Større behov for en målrettet ungeindsats

Forslaget udpensler ikke under hvilke forhold pigerne skal anbringes i Jyderup Fængsel, og derfor må det antages, at pigerne risikerer at blive anbragt sammen med og på lige fod med voksne over 17 år. Da andelen af unge piger (ml. 15-17 år) anbragt i kriminalforsorgens institutioner, er relativt lille, er der ikke desto mindre risiko for, at deres primære mulighed for at indgå i et fællesskab, er sammen med voksne medindsatte over 17 år, hvilket medfører en række opmærksomhedspunkter.

Der bør, grundet pigernes marginaliserede position, være skærpet fokus på, hvordan pigerne beskyttes mod "uheldig påvirkning" også i Jyderup Fængsel (§2). Den begrundelse der er for, at unge kun i ekstraordinære situationer må dele opholdsrum med afsonere over 17 år (§2 stk. 1), skal også sikres for de unge piger, som forslagsvis anbringes på Jyderup. Det er ikke tydeligt, hvordan denne beskyttelse skal håndhæves uden at pigerne potentielt risikerer at blive isolerede og

ensomme. Unge har ret til og gavn af et fællesskab og kan samtidigt risikere at blive uretmæssigt isolerede under deres anbringelse af hensyn til beskyttelse mod uheldig påvirkning.

Når der er få unge piger samtidigt med ressourcemangel i kriminalforsorgens institutioner, er der risiko for, at pigerne ikke får en særskilt behandling eller indsats, som de har særligt behov for, men at de i stedet skæres over én kam med voksne. Pigerne risikerer dermed at gå glip af en ungerettet indsats, hvis der ikke er særskilt fokus, personale eller afdeling til dette i Jyderup fængsel. Der er risiko for, at pigerne ikke får samme ungerettede indsats og muligheder, som fx unge drenge har muligheder for i Søbysøgård Ungeafdeling. Der bør sikres de samme ungerettede tiltag og vilkår for pigerne på Jyderup.

Adgang til positive ungefællesskaber

Ydermere vil vi gerne påpege, at de piger vi møder i Søbysøgård Ungeafdeling (og på de sikrede institutioner) oftest blot ønsker sig et så normalt ungeliv som muligt. Derudover er det særligt vigtigt ift. resocialisering, at de unge piger også tilbydes et positivt ungefællesskab, mens de er frihedsberøvede.

Vi i Ungdommens Røde Kors vil gerne hjælpe med dette – også i Jyderup, fordi vi ved, det kan være en vej til at undgå unødigt isolation og ensomhed for de unge piger, som kan risikere at forværre deres situation yderligere. Unge, som er på vej ind i en kriminel fremtid, har nemlig brug for prosociale fællesskaber og positive rollemodeller.

Derfor mener vi i Ungdommens Røde Kors, at den sociale indsats i fængsler (og på de sikrede institutioner) bør have et særligt stort fokus på resocialisering, så de unge kan genindtræde i samfundet på lige fod med andre jævnaldrende. Det er i både samfundets og den enkeltes interesse, hvis vi kan give dem de bedste forudsætninger for at få en god start på ungdoms- og voksenlivet.

Derfor er vores sociale aktiviteter i fængslerne og på de sikrede institutioner designet til at kunne give et frirum og et ungdomsfællesskab, der i så høj grad som muligt afspejler prosociale ungefællesskaber uden for institutionernes hegn og mure. Vores ungecaféer og workshops fungerer som sociale træningsbaner, der ruste de unge bedst muligt til at kunne skabe positive relationer og indgå i konstruktive fællesskaber på deres videre vej i systemet og i livet efter løsladelse. I vores aktiviteter møder de vores unge frivillige, som er der af lyst og ikke betales, og som på den måde kan være gode rollemodeller for en anden måde at leve sit liv på. I vores aktiviteter falder samtaleemnet ikke naturligt på kriminalitet, men giver mulighed for at tale om ungdomsliv, drømme, uddannelse, arbejde, fritidsinteresser og lignende.

Generelt ser vi i målrettede ungeindsatser samt i vores egne sociale aktiviteter positivt på at blande kønnene i de ungefællesskaber, vi skaber. Det giver den bedste dynamik i grupperne og er essentielt i forhold til netop at fungere som social træningsbane til at genindtræde i samfundet efterfølgende, fordi det er vigtigt at kunne omgås jævnaldrende af andre køn. Vi ser dog anderledes på det netop i denne kontekst, hvor den enkelte unge kvindes tarv må vægte højest. Derfor ser vi som sagt positivt på en udvidelse af mulighederne for at anbringe 15-17-årige kvindelige indsatte og varetægtsarrestanter i kvindefængslet, Jyderup Fængsel, sammen med voksne kvinder, når dette vurderes at tjene den unge kvindes tarv bedst.

Med ovenstående erfaringer fra vores aktiviteter in mente understreger vi dog endnu engang vigtigheden af at inkludere en målrettet ungeindsats overfor gruppen af 15-17-årige kvindelige indsatte og varetægtsarrestanter, der i så høj grad som muligt indeholder adgang til positive ungefællesskaber.

Ny VIVE-rapport viser værdien af frivillige aktiviteter for frihedsberøvede børn og unge

I maj udgav VIVE – det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd en ny rapport, der viser dokumenterer den særlige værdi af Ungdommens Røde Kors' sociale ung-til-ung-aktiviteter for målgruppen af frihedsberøvede børn og unge. Rapporten er lavet på baggrund af et toårigt projekt, hvor frivillige fra Ungdommens Røde Kors har lavet aktiviteter på de sikrede institutioner Kompasset og Sønderbro samt på ungeafdelingen i Søbysøgård fængsel.

Find rapporten her: <https://urk.dk/ny-rapport-frivillige-aktiviteter-frihedsberoevede-boern-og-unge-et-positivt-afbraek-i-en>

Om Ungdommens Røde Kors

Ungdommens Røde Kors er Danmarks største humanitære ungdomsorganisation med 4.000 unge frivillige. Vi er en frivillig, social organisation, der laver indsatser for og med børn og unge i hele Danmark og ude i verden.

Vores aktiviteter spænder over alt fra mentoring og lektiehjælp til ungdomsklubber og ferielejre. Vi er til stede med unge frivillige og fællesskaber på hospitalernes somatiske og psykiatriske afdelinger, på børne- og ungehjem, på asylcentre, på sikrede institutioner, på krisecentre og i fængsler.

Vi bestræber os på at være der, hvor der er størst behov for børn og unge, som befinder sig i en udsat position.

Ungdommens Røde Kors er en selvstændig organisation med egne vedtægter, en politisk valgt landsstyrelse og egen økonomi. Vi er en del af Røde Kors-bevægelsen, og vi samarbejder med Røde Kors i Danmark, når det giver mening.

Frivillig ung-til-ung tilgang

Det at blive mødt af unge frivillige i øjenhøjde, skaber et ligeværdigt møde mellem frivillige og deltagerne i vores sociale aktiviteter. Deltagerne bidrager lige så meget til fællesskabet som de frivillige, og de er hverken passive brugere eller ofre, men netop ligeværdige deltagere, som udgør en værdi og bliver noget særligt for hinanden og for de frivillige.

Alle vores aktiviteter er bygget op omkring, at unge hjælper unge. Den tilgang er unik og kendetegnende for Ungdommens Røde Kors. Og vi ved, det kan noget særligt.

Alle vores aktiviteter drives af frivillige. Her møder du ikke professionelle behandlere eller fagfolk. Her møder du Freja, Mohammed og Kasper – almindelige unge, der er der af lyst. Vi kan se, at det gør en forskel.

Til rådighed for yderligere dialog

Ungdommens Røde Kors håber, at nogle af ovenstående perspektiver kan indgå i bekendtgørelsen om behandlingen af 15-17-årige, der anbringes i kriminalforsorgens institutioner og indtænkes i relevante sammenhænge, samarbejdsfora m.v., og vi står naturligvis til rådighed til en yderligere dialog med Justitsministeriet. Også med henblik på et udvidet samarbejde om Ungdommens Røde Kors' bidrag til en målrettet ungeindsats overfor børn og unge i kriminalforsorgens institutioner.

Med venlig hilsen

Louise Graabæk, senior programkonsulent i Ungdommens Røde Kors